

AZ EGYHÁZAK VILÁGTANÁCSA 5. NAGYGYŰLÉSE

Az Egyházak Világtanácsa 1975. november 23. — december 10. között tartotta ötödik nagygyűlését Nairobiban, Kenya fővárosában. Ezeket a nagygyűléseket hétévenként tartják; az Egyházak Világtanácsa fennállása történetében ez volt az ötödik, melyet az Amsterdamban, Evanstonban, Új-Delhiben és Uppsalában tartott gyűlések előztek meg.

A delegátusok száma 676 volt. Ezek közé tartozott hazánk egyházainak 15 tagú delegációja. A román Ortodox egyházat 12 kiküldött képviselte, élükön Iustin Moisescu iași-i érsekkel, a delegáció vezetőjével, és dr. Antonie Ploieșteanu püspökkel, a bukaresti patriarchátus vikáriusával. A protestáns egyházakat D. Papp László református, D. Albert Klein evangélikus püspökök és dr. Lengyel Lóránd teológiai tanár képviselték. A román delegáció mindvégig megbecsülésben és tiszteletben részesült a nagygyűlés részéről, amit beszédesen bizonyított az a tény is, hogy a delegáció három tagját, Iustin Moisescu érseket, Antonie Ploieșteanu és D. Albert Klein püspököket beválasztották az Egyházak Világtanácsa Végrehajtó Bizottságába.

Többen felteszik a kérdést: miért éppen Nairobiban tartották ezt az ötödik nagygyűlést? A válasz: azért, hogy ezzel kifejezésre juttassák a „harmadik világ“ egyházi és népei iránti testvéri szeretetet.

A nagygyűlés fő témája volt: „Jézus Krisztus megszabadít és egyesít.“ Az alapvető kérdésekkel foglalkozó előadások közül M. M. Thomas elnöki beszámolóját Philip Potter főtítkári jelentését, valamint az alábbi előadásokat kell kiemelnünk: „Kicsoda Jézus Krisztus, aki megszabadít és egyesít?“ (Robert McAfee Brown teol. prof. USA); „Hogy mindnyájan egyek legyenek“ (Wesley Ariarajah colombói methodista lelkész, Sri-Lanka); „Hogy a világ elhiggye“ (Mortimer Arias, bolíviai methodista püspök); „Teremtés, technika és az emberi túlélés“ (Charles Birch biológus, Sydney, Ausztrália); „Felszabadulás az uralkodás és az elnyomás bilincseiből“ (Michael Manley, jamaikai miniszterelnök); „Asszonyok a változó világban.“ Az előadások mellett érdemes megemlíteni a szekciók témáit is. I. szekció: „A Krisztusról való bizonyosságtétel ma“; II. szekció: „Az egyház egysége: előfeltételek és követelmények“; III. szekció: „Egység törekvések: különböző kultúrájú és ideológiájú emberek közös törekvése“; IV. szekció. „Felszabadulásra és közösségre való nevelés“; V. szekció: „Igazságtalan struktúrák és a felszabadulásért folytatott harc“; VI. szekció: „Emberi fejlődés: a hatalom és technológia közötti egyenlőtlenség és az élet minősége.“

Az előadások és a szekció témáinak csupán ez a pusztas felsorolása is érzékelteti a nagygyűlés központi témájának kettős kitekintését: egyrészt egyházi és teológiai, másrészt emberi és világi aspektusát. Éppen ez a kettősség, helyesebben: ennek a kettősségnek megtalált egysége jellemzi tartalmilag az ötödik nagygyűlést. Mai teológiai nyelven fogalmazva azt mondhatjuk, hogy Nairobiban az egyházak állást foglaltak a vertikális és horizontális vonal szétválaszthatatlan egysége mellett. Ez pedig azt jelenti, hogy az egyháznak hirdetnie kell az evangéliumot, hogy Isten országát és a lelkek üdvösségét munkálja (ez az egyház szolgálatának vertikális vetülete), de ugyanakkor az egyháznak nem-

csak lelki kérdésekkel kell foglalkoznia, hanem szolgálatával oda kell állania azok mellé, akik az emberek földi boldogságát, a társadalmi és gazdasági igazságosságot a világ békéjét és az emberi méltóság megbecsülését munkálják (ez az egyház szolgálatának horizontális vonala). Ennek a kettős szolgálatnak az egységét, illetve összetartozását érzékeltette és fejezte ki az Egyházak Világtanácsának ötödik nagygyűlése.

Az elhangzott előadások közül — a fentiek szemléltetése céljából — példaképpen Mortimer Arias bolíviai püspök és Charles Birch ausztráliai professzor előadásait említjük. Arias püspök „Hogy elhiggye a világot” című előadásában meggyőzően mutatta meg a két szolgálat együvé tartozását. Előadásának első részében az evangélium hirdetésének fontosságáról és az egyháznak ezzel kapcsolatos elkötelezettségéről beszélt. Az evangélium hirdetése Jézus megbízatásán és parancsán alapszik (vö. Mt 28,18—20). Az egyházat semmi sem mentheti fel ennek a parancsnak teljesítése alól. Ugyanakkor azonban Arias püspök azt is kihangsúlyozta, hogy az evangélium hirdetéséhez szétválaszthatatlanul hozzátartozik „az állhatatos protestálás, a társadalmi igazságtalanság, az erőszak, a faji megkülönböztetés, a népelnyomás és az imperializmus elítélése” is. A másik, amit idézni szeretnénk, C. Birch professzor „Teremtés, technológia és emberi túlélés” című erőteljes hatású előadása. Birch professzor előadását szemléletes képpel kezdte: az emberiséget egy hajóhoz hasonlította, amely — mint egykor az elsüllyedt Titanic — egy jéghegy felé tart. Mint ismeretes, a jéghegynek csak kis része látszik ki a tenger vizéből, nagyobbik része a víz alatt van. A tudósok kutatják ennek a jéghegynek a víz alatti részét is. A veszély elhárítására az egész emberiségnek erőfeszítéseket kell tennie, hogy a nem mindenki által látott veszélyeket elhárítsa és túlélje. Az ausztráliai biológus professzor öt pontban sorolta fel ezeket a veszélyeket: a népességrobbanás, az élelmiszerhiány, az egyre fogyó nyersanyag és ezzel együtt a hiányos üzemanyagkészlet, a környezetszennyeződés és végül a háború. Birch arra hívta fel a figyelmet, hogy ezeknek a veszélyeknek az elhárítása érdekében nemcsak a tudósoknak és kormányoknak kell mindent megtenniük, hanem az egyháznak is. Többek között ezt mondta: „Teljesen korlátozott álláspont azt gondolni, hogy az egyháznak munkaterülete a lelki szféra és az idői területet rá lehet hagyni másokra. Ez ugyanis ahhoz a téves hithez vezet, hogy az egyháznak meg kell változtatnia az embereket és aztán ezek a megváltoztatott emberek megváltoztatják a világot.” Ez hamis, téves szemlélet; az egyháznak részt kell vállalnia az emberiség nagy problémáinak megoldásában. Az egyház és teológia hozzájárulását többek között abban is látta, hogy az ember és környező világa viszonyában új szemléletet alakít ki. Újra kellene értékelnünk a teremtést, melyben aztán az ember önértéke mellett felismerjük a „verébnek és liliomnak, víznek és humusznak, szénnek és petróleumnak vagy magának a levegőnek” az értékét. A teológiának meg kell mutatnia, hogy Isten az egész teremtéssel együtt van, együtt érez, és ezért, ebből következően szükség van nem csupán az emberi jogok elismerésére és biztosítására, hanem az ember környezetének, az egész természet jogainak biztosítására is.

Az „egység”-ről szólva felvetődik a kérdés: mit jelentett Nairobi az egység szempontjából?

A nagygyűlés hitet tett az egyházak egysége mellett, és hangsúlyozta, hogy ez az egység nem organizatorikus, hanem organikus egység. Ebben az összefüggésben kell megemlítenünk a nagygyűlés két kulcsfogalmát, amelyekkel az előadások, szekciók munkája, munkacsoportok teológiai eszmecseréje foglalkozott: az egyik ilyen kulcsfogalom a „karizmatikus közösség“, a másik a „konciliáris közösség“. A karizmatikus közösség azt jelenti, hogy az ökumené egyes tagegyházai egymás iránt „megbékélt“ egyházak, és valamennyi a maga sajátos kincseivel, lelki ajándékaival szolgál a testvéregház felé. A konciliáris közösség viszont azt fejezi ki, hogy a gyülekezetek összetartoznak, mert ugyanabban a keresztségben részesülnek és ugyanazon eucharisztikus közösségnek a tagjai, kölcsönösen elismerik egymás egyháztagságát és egyházi (papi) hivatalát. Egyek a közös megbízatásban, a világban való szolgálatukban és a világ előtti történő biznyságtételükben.

Meg kell azonban állapítanunk, és ez volt Nairobi egyik sajnálatos tapasztalata, hogy még az Egyházak Világtanácsának tagegyházai sem alkothatnak konciliáris közösséget a szó teljes értelmében, mert a közös úrvacsoravételtől több egyház képviselője távolmaradt. Ezért hangzott el az a megállapítás is, hogy az ökumené tagegyházai Nairobiban még csak „prekonciliáris“ közösséget alkottak. Ezeknek a sajnálatos tényeknek megállapítása mellett Nairobi nem jelent stagnációt az ökumené történetében. És ha az Uppsalától Nairobiig megtett úton az egyházak egysége vonalán mégis bizonyos stagnáció érzékelhető, akkor ezzel szemben ismételten odaállíthatjuk az emberiség és a világ egysége iránti közös szolgálati készséget, mint az ökumené egyházainak egységes törekvését, amely abból a közös szentírási felfedezésből táplálkozik, hogy a hitnek a jócselekedetek gyümölcsét kell megteremnie. Ebben az összefüggésben kell megemlítenünk a nagygyűlésnek határozott és pozitív állásfoglalását a közel-keleti kérdésben, a Helsinkiben aláírt záródokumentummal és Angolával kapcsolatosan és különösen az emberiség békéjének biztosításában; ugyanakkor állást foglalt a fegyverkezési hajszá, militarizmus és az imperializmus ellen.

Nairobi ismételten biznyságtétel volt arról, hogy a világ minden tájáról összegyűlt különböző ajkú, színű, vallású és felfogású, de jóakarató egyházi emberek testvéri közösségbe gyűlhetnek össze, ahol a soha nem látott embertárs felé is szerető szívek nyílnak meg, hogy közösséget alkossanak, akár baráti megbeszélésre, akár teológiai eszmecserére, akár közös istentiszteletre.

Dr. LENGYEL LORÁND

EZ TÖRTÉNT MÉG NAIROBIBAN ...

Nairobiban a tagegyházak ismételten felfedezték a testvéri közösség, az együvé tartozás örömét. Sajnos azonban a nagygyűlésnek negatív mozzanatai is voltak. Ezt aényt sem szabad elhallgatnunk. Éppen ezért